

УДК 675.15 +745.531

АНАЛІЗ МЕТОДІВ РУЧНОЇ ОБРОБКИ І ДЕКОРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВИРОБІВ ЗІ ШКІРИ

Студ. М.О. Мілевська, гр. БШск-16
Науковий керівник Т.П. Артеменко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Шкіра – це найдревніший з матеріалів, який використовується людиною, а обробка шкіри – одне з давніх ремесел на Землі. Зі шкіри виготовляли майже все, починаючи з примітивного взуття до предметів вжитку. Також виготовляли різноманітний одяг зі шкіри, так як це був найдоступніший на той час матеріал[1]. Метою даного дослідження є розкриття особливостей технологічної обробки виробів із натуральної шкіри, а також характеристика інструментів та різних видів декоративного оформлення шкіряних виробів чи окремих елементів.

Об'єкт дослідження: Об'єктом дослідження є процес проектування виробів зі шкіри з різноманітними видами оздоблення, предмет дослідження – швейні, шкіргалантерейні вироби, головні убори та аксесуари.

Методи та засоби дослідження. Дослідження базувались на синтезі та упорядкуванні даних щодо ручних технік, способів обробки та оздоблення виробів з натуральної шкіри.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. В роботі проведено аналіз сучасних інструментів для виготовлення авторських виробів ручної роботи та надано методи сучасного декоративного оздоблення виробів чи деталей з натуральної шкіри.

Результати дослідження. Шкіряне ремесло вдосконалювалося, і поступово шкіряні вироби перетворювалися на справжні витвори мистецтва. Вони прикрашалися вишивкою, шовком, золотом і дорогоцінним камінням. З шкіри були і предмети побуту та спорядження - відра, бурдюки для вина, тарілки, упряжки для тварин, мотузки, шкіра використовувалася в книгодрукуванні. Народи Півночі зі шкіри будували собі житла: чуми, намети, ескімоси робили човни зі шкіри, ассірійці будували плоти з баранячих шкур. У музеях збереглися чохла для стріл, щити, килими, подушки, сумки, пояси, реміні і, навіть, музичні інструменти зі шкіри[1, 2].

Основні інструменти для ручних робіт зі шкірою. Грувер (канавкоріз) - інструмент, призначений для прорізання в шкірі напівкруглого пазу для подальшого прошивання шкіри. Шов виходить рівний і схований в шкіру, не випирає, що надає виробу (паску, наприклад) акуратний зовнішній вигляд та покращує експлуатаційні характеристики. Тробціл (фаскоріз), інструмент для заокруглення зрізів шкіри. Рядкові інструменти служать для пробивання отворів під шов, пробійники бувають з різною формою зубів а також кроком між зубів. Спеціальний тупий ніж з двома паралельними лезами призначений для розмітки смуг на шкірі для подальшого нанесення малюнка або для різання смужок, ремінців. Копір (маркер) для розмітки шва – ручний інструмент, яким наносяться на товсту шкіру мітки для проколювання шилом або пробійником отворів під шов. Для створення прямого та акуратного шва, необхідно намітити лінію з подальшим пробиванням отворів для зшивання. Зазвичай використовують накладний та зшивний шви, але можливе застосування багатьох декоративних. На цьому можна і закінчити, щоб в готовому вигляді шви виглядали мінімалістично і було чітко видно, що при виготовленні використана саме натуральна

шкіра. Це також залежить від виду виробу та призначення, стилю виконання. Іноді після зшивання зріз обробляють фарбою для обробки шкіряних зрізів, виконують полірування зрізу, а вже потім обробляють спеціальними розчинами для шкіри для закріплення фарби і отримання візуально кращого зовнішнього вигляду зрізу[3].

Способи оздоблення виробів зі шкіри. Оздоблювальні строчки – найпопулярніша на техніка виготовлення художніх виробів зі шкіри. Шви виконуються кольоровими або однотонними нитками (накладні, «шиті в рубець» і інше) і вузькими смужками шкіри. Аплікація – давня, традиційна техніка декорування шкіряних виробів, полягає у накладанні на поверхню деталі вирізаних шматків шкіри (сап'яну), сукна, металевих пластин, барвистих шнурів, шкіряних гудзиків, тороків, китиць. Особливою оригінальністю візерунків відзначаються гуцульські кептарі, оздоблені шкіряними витинанками. Вишивання – найпоширеніша техніка оформлення шкіряних виробів кольоровими нитками (стебнівка, гладь, хрестик тощо), відзначається мажорним колоритом рельєфно накладених орнаментів. Набивання металу – традиційна техніка декорування і скріплення деталей шкіряних виробів заклепками (хольнітенами), маленькими металевими гудзиками (бобриками), великими, плоскими металевими кружечками (бовтицями) та інше. Іноді з них формували своєрідні стрічкові, розеткові або сітчасті композиції. Тиснення – характерна сучасна техніки декорування шкіряних виробів. Розрізняють холодне тиснення прес-формою (кліше), контурне (від руки) та гаряче (розігрітою металевою формою). Таким чином утворюються рельєфні візерунки на поверхні шкіри. Ажурне вирізування – техніка вибивання прорізнних геометричних елементів орнаменту металевими пробійниками у вигляді кружечків, трикутників, «листочків» і тощо, з можливим наступним підкладанням кольорової шкіри. Випалювання – сучасна техніка оздоблення виробів, виготовлених з грубої шкіри рослинного дублення, що аналогічна випалюванню по дереву. Розпис – сучасна техніка оздоблення шкіряних речей, виконується вручну олійними або нітроемалевими фарбами.

Висновок. Шкіряні вироби ніколи не виходять з моди, ними можна підкреслити свій особистий стиль, якщо вони виготовлені з натуральної шкіри вручну, без використання автоматизованого обладнання та з застосуванням різних технік оздоблення. Проведені дослідження є підґрунтям для розширення асортименту швейних виробів зі шкіри та для проектування виробів з інших матеріалів зі шкіряними деталями з застосуванням сучасних технік обробки та оздоблення.

Ключові слова: натуральна шкіра, шкіряні вироби, інструменти, техніки оздоблення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Обработка и виды натуральной кожи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mylitta.ru/1353-leather.html>
2. И.Луковски. Изделия из кожи. Перевод с венгерского Л.Е. Капитоновой. – М.: Легпромбытиздат, 1991. –104 с.
3. Е.Черкизова. Кожа, техники, приемы, изделия. – М.:Аст-Пресс-Книга, 2004. – 168 с.
4. Способы декоративной отделки изделий из кожи [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://fishki.net/2180718-sposoby-dekorativnoj-otdelki-izdelij-iz-kozhi.html>